

Meie, 04.05.2026
3074_2026

EGÜ seisukohad Ruumiandmete seaduse jt seaduste muutmise seaduse ning teenuste kujundamise VTK osas

Eesti Geodeetide Ühing (EGÜ) on seisukohal, et Ruumiandmete seaduse jt seaduste muutmise seaduse ning teenuste kujundamise väljatöötamiskavatsuses esitatud probleemid on aktuaalsed ning nende lahendamine on vajalik.

Eraldi toome välja:

P 3.1.: Kohalike geodeetiliste tööde projektide ja aruannete kooskõlastamise protsess.

Protsess tuleks muuta kiiremaks kasutades regulatiivseid lahendusi.

Oht: KOV-ide geodeetiliste tööde projektide ja aruannete läbivaatamise ning kooskõlastamise pädevus on ebaühtlane. Võib tekkida olukord, kus geodeetiliste punktide andmekogusse hakkavad sattuma ebatäpsete koordinaatidega punktid. Kohalike geodeetiliste punktide täpsus muutub ebaühtlaseks.

P 3.2.: Aeromöödistamise andmed.

Oma tööülesannete täitmiseks on lisaks avalikule sektorile ja KOV-idele oluline kõrge eraldusvõimega ja kaasaegsetele orto- ja kaldaerofotodele ning LIDAR-andmetele ehk punkt pilvedele ligi pääseda ka geodeetidel. Eraldi rõhutame ka LIDAR-andmetele juurdepääsu, millest käesolevad VTK-s juttu ei ole.

Peame vajalikuks regulatsiooni välja töötamist kehtestamaks tingimused, mille alusel on lubatud detailsemate aeromöödistusandmete kasutamine. Kui kõrge eraldusvõimega orto- ja kaldaerofotodele ning tihedatele LIDAR-andmetele võimaldatakse ligipääs autentimise kaudu vaid piiratud kasutajatele, siis geodeesia ja maakorralduse sektoris võiks see olla seotud geodeedi, geodeesiainseneri või maakorraldaja kutset omavate isikutega.

P 3.3. Geodeetiliste mõõteseadmete kvaliteet.

Praegune olukord, kus kehtiv õigus ei sätesta kohustust geodeetiliste mõõteseadmete kalibreerimiseks, ohustab ühelt poolt ruumiandmete usaldusväärsust, kuid teiselt poolt loob ka ebavõrdse konkurentsiolekorda. On ettevõtjaid, kes vaatamata nõuete puudumisele saavad oma mõõteseadmeid kontrollimiseks välismaale ja kannavad seega täiendavat kulu võrreldes nendega, kes seda ei tee.

Kehtestatavad nõuded geodeetiliste mõõteseadmete kalibreerimiseks võiksid luua eeldused vastava teenuse arendamiseks Eestis kasutades olemasolevat Väana geopolügoni.

NB! Vajalik täpsustada, kas nõuded peaksid puudutama ainult kõrgema geodeesia ja ehitusgeodeesia töödeks kasutatavaid seadmeid või kõikide geodeetiliste ja maamõõdutööde teostamiseks kasutatavaid instrumente.

Mõju:

- Vääna rajatud geodeetilise baasjoone taristu leiab aktiivset rakendust.
- Geodeesia ja maamõõduteenused muutuvad tellija jaoks kallimaks.

Oht:

- Kui Eestis ei teki sertifitseeritud geodeetiliste instrumentide kalibreerimisteenuse pakkujat, on vaja instrumente saata välismaale, millega kaasnevad ettevõtjale täiendavad kulud ning pikad ootejärjekorrad, mis võivad hakata pärssima töö tegemist, eriti väikeettevõtetes.
- Geodeetiliste instrumentide kalibreerimise nõue ei pruugi alati tagada mõõtetulemuste ühtlast usaldusväärsust kogu riigis. Mõõtmistesse jääb alati sisse inimfaktor.

P 4. Tasulised teenused

EGÜ on arvamusel, et tasuliste teenuste kehtestamise korral jääb teenuste eest saadav tasu MaRu eelarvesse MaRu teenuste jätkuvaks arendamiseks.

P 4.1. ESTPOS

EGÜ tunneb muret eriala spetsialistide järelkasvu pärast. Tugeva järelkasvu tagamiseks on oluline, et kõrgkoolidel oleks õppetöös kasutada kaasaegsed mõõteseadmed, tarkvarad ning MaRu poolt jagatavad teenused. Seetõttu on EGÜ ettepanek, et kõik MaRu teenused (ESTPOS RINEX-andmed, RTCM-striimid, RTK-parandid) jääks ka edaspidi kõrgkoolidele tasuta kättesaadavaks.

Geodeetide jaoks on RTK-parandite kvaliteet. RTK-teenuse ostmisel eravõrgu haldajalt, kes vahendab MaRu RTCM-striime, peab olema täpselt teada, millise täpsusega teenust mingi erasektori GNSS-tugijaamade võrk üle-Eestiliselt tagab.

P 4.2. Eravaldues olevate GNSS-tugijaamade võrkude kontrollimine

EGÜ toetab spetsiaalsete uuringute läbiviimist, et hinnata erinevate GNSS-tugijaamade võrkude RTK-parandi teenuse kvaliteeti ja täpsust üle Eesti. See annaks geodeetidele selge teadmise, millise täpsusega on võimalik võrgu-RTK mõõtmistega punkti koordinaate määrata.

Samuti on oluline erinevate GNSS-võrkude sertifitseerimine, et parandada võrguteenuse täpsust, usaldusväärsust, vastavust Eestio geodeetilisele süsteemile ning turu läbipaistvust ning anda tarbijale kindlus ja teadmine, mille eest ta maksab.

P 4.3. Tellimuspõhine aeromöödistus

EGÜ soovib seadusandlust muuta kujul, mis võimaldaks era- ja avalikul sektoril tellida tellimustunde aero- ning LIDAR-möödistamiseks. Vajadus sellise teenuse jaoks on riigis olemas.

P 4.4. Ruumiandmete väärindamine kaasaegseteks võrguteenusteks

Võimalikud lahendused

EGÜ toetab suunda, kus andmeid ei hoita hajutatult erinevate asutuste juures, vaid liigutakse ühtse süsteemi poole, kus geoalused, teostusjoonised ja maa-aluste trasside andmed koos muude ruumiandmetega koonduvad keskkseks tervikuks. See loob eelduse, et andmed on ajakohased, kättesaadavad ja kooskasutatavad.

Fookus peaks olema:

- ühtse süsteemi loomisel, kuhu koonduvad geoalused, teostusjoonised ja trasside andmed,
- selgetel nõuetel, millal ja kuidas andmed tuleb esitada,
- vastutuse määratlemisel, kes tagab andmete olemasolu ja kvaliteedi.

P 4.5. Keerukate piirivaidluste lahendamist takistab kriitiline puudus sõltumatutest ja piisava kompetentsiga ekspertidest erasektoris.

EGÜ on seisukohal, et on oluline liikuda selles suunas, et läbi seadusandluse täiendamise, maakorraldaja kutsestandardi ja kutseomistamise korra ning litsenseerimise süsteemi ümberkorraldamise ning maakorraldajate kvalifikatsiooni tõstmise jõuda olukorrani, kus kõiki katastrimöödistamise tegevusi sh piirivaidluste lahendamised teostavad kõrgelt kvalifitseeritud maamöödtjad (vannutatud maamöödtjad) ning MaRu ülesandeks jääks vaid registri pidamine.

P 4.6. Maamöödtjate menetlusväline nõustamine.

Lahendus oleks sama, nagu eelmises punktis kirjeldatud. Peame jõudma selleni, et maakorraldajal oleks otsustusõigus ja vastutus katastritööde protsessi algusest lõpuni.

Oht: tasulise teenuse kehtestamisel hakkavad maamöödtjad nõustamist vältima, mis võib omakorda kaasa tuua rohkem vigu tööde teostamisel, menetluste pikenemise ning probleemide kuhjumise hilisemates etappides.

Probleemi juurpõhjus ei ole üksnes nõustamise tasuta iseloom, vaid pigem:

- nõuete ja tõlgenduste ebaühtlus,
- praktilise tööprotsessi keerukus,
- erinev arusaam nõuete rakendamisest.

Lisaks on oluline rõhutada, et andmete tõlgendamisel ja kasutamisel ei tohi tekkida olukorda, kus katastriüksuste piire muudetakse kaudsete või üldistatud andmete alusel.

EGÜ hinnangul ei tohiks näiteks ETAK või muude üldistatud andmekihtide põhjal muuta katastriüksuste piire ilma selge menetluse ja õigusliku aluseta. Katastriüksuste

**EESTI
GEODEETIDE
ÜHING**

**ASSOCIATION
OF ESTONIAN
SURVEYORS**

piirid peavad tuginema mõõdistusele ja kehtivale menetlusele ning informatiivsed andmekihid ei tohi praktikas hakata neid asendama.

P 4.7. Traditsiooniliste staatiliste kaardiväljundite (sh trükikaardifailide ja paberkaartide) koostamine ning haldamine.

EGÜ arvates ei peaks tänapäeval riik enam sellist teenust osutama. Nõudluse korral saavad sellega hakkama eraettevõtted.

Lugupidamisega,

Jüri Pärtna
juhatuse esimees
/allkirjastatud digitaalselt/

Eesti Geodeetide Ühing
A. Adamsoni 26
10137 Tallinn
Telefon +372 512 5656
e-mail: egu@egu.ee